

BENELUX-BUREAU VOOR DE INTELLECTUELE EIGENDOM
BESLISSING inzake OPPOSITIE
N° 2016887
van 18 januari 2024

Opposant: **ista SE**
Luxemburger Strasse 1
45131 Essen
Duitsland

Gemachtigde: **Heffels Spiegeler Advocaten**
Tourenooiveld 4
2511 CX Den Haag
Nederland

Ingeroepen merk 1: Internationale inschrijving 1478942

Ingeroepen merk 2: Internationale inschrijving 1478719

Ingeroepen merk 3: Uniemeerk 17803511

Ingeroepen merk 4: Uniemeerk 13728753

tegen

Verweerder: **VISTA vzw**
Personaathoflaan 7
1700 Dilbeek
België

Gemachtigde: -

Betwiste teken: **Benelux aanvraag 1431039**

I. FEITEN EN PROCEDURE**A. Feiten**

1. Op 7 december 2020 heeft verweerder een Benelux aanvraag verricht van het gecombineerde

woord-/beeldmerk voor diensten in de klassen 35, 41, 42 en 45.

De aanvraag is onder nummer 1431039 in behandeling genomen en gepubliceerd op 10 februari 2021.

2. Op 8 april 2021 is oppositie ingesteld tegen de inschrijving van deze aanvraag. De oppositie is gebaseerd op de volgende oudere merken:

- internationale inschrijving 1478942, met aanduiding van de Europese Unie, van het

gecombineerde woord-/beeldmerk

, ingediend op 12 maart 2019, voor waren en diensten in de klassen 7, 9, 11, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 42 en 45 (hierna: ingeroepen merk 1);

- internationale inschrijving 1478719, met aanduiding van de Europese Unie, van het

gecombineerde woord-/beeldmerk

, ingediend op 12 maart 2019, voor waren en diensten in de klassen 7, 9, 11, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 42 en 45 (hierna: ingeroepen merk 2);

- Europese inschrijving 17803511 van het gecombineerde woord-/beeldmerk

, ingediend op 12 februari 2018 en ingeschreven op 24 april 2019, voor waren en diensten in de klassen 7, 9, 11, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 42 en 45 (hierna: ingeroepen merk 3);

- Europese inschrijving 13728753 van het woordmerk ista, ingediend op 9 februari 2015 en geregistreerd op 22 juni 2015, voor waren en diensten in de klassen 7, 9, 11, 35, 36, 37, 38, 39, 40 en 42 (hierna: ingeroepen merk 4).

3. De oppositie is ingesteld door ista Deutschland GmbH (hierna: de oorspronkelijke opposant). Blijkens het register zijn de ingeroepen merken echter in 2023 overgegaan op opposant (gevestigd op hetzelfde adres als de oorspronkelijke opposant). Opposant wordt voor wat betreft deze oppositie geacht in de rechten te zijn getreden van de oorspronkelijke opposant.

4. Volgens het register is de opposant daadwerkelijk de houder van de ingeroepen oudere merken.

5. De oppositie is ingesteld tegen alle diensten van het betwiste teken en is gebaseerd op alle waren en diensten van de ingeroepen oudere merken.

6. De proceduretaal is het Nederlands.

B. Verloop van de procedure

7. De oppositie is ontvankelijk en door het Benelux-Bureau voor de Intellectuele Eigendom (hierna: "het Bureau") ter kennis gebracht van partijen op 12 april 2021. De procedure is aanvankelijk enige tijd ambtshalve opgeschort vanwege een vordering tot nietigverklaring of vervallenverklaring van ingeroepen merken 3 en 4. De oppositieprocedure is op 2 januari 2023 aangevangen waarna partijen argumenten hebben ingediend. De procedure verliep conform de daaraan gestelde eisen in het Benelux-verdrag inzake de intellectuele eigendom (hierna: "BVIE") en het bijbehorende uitvoeringsreglement (hierna: "UR"). De administratieve fase is afgerond op 10 mei 2023.

II. RECHTSGRONDEN EN ARGUMENTEN VAN PARTIJEN

8. De opposant dient met toepassing van artikel 2.14, lid 2, sub a BVIE een oppositie bij het Bureau in, en beroept zich daarbij op artikel 2.2ter, lid 1, sub b BVIE: verwarringsgevaar omwille van de identiteit of overeenstemming van het ingeroepen merk en het betwiste teken en van de waren of diensten in kwestie.

A. Argumenten opposant

9. Opposant voert aan dat het ingeroepen woordmerk ista visueel overeenstemmend is met het betwiste teken. Het verschil is uitsluitend gelegen in de aanvangsletter v bij vista. Hoewel in beginsel geldt dat de consument meer belang zal hechten aan het eerste deel van een teken, vormen de identieke, en identiek geplaatste, letters maar liefst vier van de vijf letters van het betwiste teken. Opposant licht vervolgens toe dat ook de ingeroepen gecombineerde woord-/beeldmerken visueel overeenstemmen met het betwiste teken.

10. Het ingeroepen woordmerk en het betwiste teken stemmen auditief in sterke mate overeen. Het enkele verschil in uitspraak van de eerste lettergreep (vis) is onvoldoende om de totaalindruk van auditieve overeenstemming weg te nemen. De tekens delen dezelfde slotlettergreep -TA en hebben eveneens een identieke slotklank in de aanvangslettergreep -IS. Het woordmerk wordt uitgesproken als ista en het betwiste teken als vista. Merk en teken kennen een gelijk ritme en eenzelfde cadans. Opposant merkt het voorgaande ook op bij de vergelijking tussen de ingeroepen oudere gecombineerde woord-/beeldmerken en het betwiste teken.

11. Volgens opposant is een begripsmatige vergelijking niet aan de orde. Ista en vista zullen namelijk worden opgevat als fantasiebenamingen zonder betekenis.

12. Opposant geeft vervolgens in een schema een overzicht van alle betrokken waren en diensten en licht daarna toe waarom de diensten in de klassen 35, 41, 42 en 45 van het betwiste teken overeenstemmend zijn aan de diensten in de klassen 35, 38, 42 en 45 van de ingeroepen oudere merken.

13. Volgens opposant zien de diensten in klasse 35 van het betwiste teken met name op: reclame, beheer van commerciële zaken, ook voor derden; zakelijke administratie en advisering; administratieve diensten, ook voor derden; marktwerking, -onderzoek en -analyse. De diensten in klasse 35 van de oudere merken omvatten ook beheer van commerciële zaken; zakelijke administratie; administratieve en kantoorwerkzaamheden; boekhouding; bedrijfsbeheer; commerciële administratie; administratieve en kantoorfuncties. De diensten in klasse 35 van het betwiste teken komen dus qua aard overeen met de diensten in klasse 35 van de oudere merken. Ook het beoogde doel van de diensten is overeenstemmend.

14. De diensten in klasse 41 van het betwiste teken zijn volgens opposant met name diensten die zien op: onderwijs, opleidingen en cursussen; organisatie van seminars, congressen en conferenties op zakelijk, cultureel, educatief en politiek gebied; uitgeven en distribueren van alle mogelijke drukwerken; uitgeven van de content van sites via sociale media kanalen. De diensten in klasse 41 van het betwiste teken zijn complementair aan de diensten "Beheer van commerciële zaken" uit klasse 11 (bedoeld zal zijn klasse 35¹) van de oudere merken en "telecommunicatie; beschikbaarstelling van een internetplatform voor visualisering, registratie, verwerking, beheer en afrekening van energiegegevens, verbruiksgegevens en bijkomende kosten voor de huishouding" uit klasse 38 van de oudere merken. Beide zijn immers onontbeerlijk voor elkaar zodat deze waren en diensten in sterke mate soortgelijk zijn.

15. De diensten in klasse 42 van het betwiste teken zijn diensten die met name zien op: Wetenschappelijk, maatschappelijk en sociaal onderzoek; wetenschappelijk onderzoek op het gebied van politiek maatschappelijke onderwerpen; politieke, maatschappelijke, sociale dienstverlening. De diensten in klasse 42 van de oudere merken omvatten: ontwerp en ontwikkeling van hard- en software; Installatie, updating, onderhoud en reparatie van software; Advisering op het gebied van energie. De diensten in klasse 42 van het betwiste teken komen dus qua aard overeen met de diensten in klasse 42 van de oudere merken. Bovendien zijn de diensten in klasse 42 complementair aan de diensten in klasse 42 van de oudere merken. Beide zijn immers onontbeerlijk voor elkaar zodat deze waren en diensten in sterke mate soortgelijk zijn. Energie en verduurzaming van woningen/gebouwen is namelijk een politiek maatschappelijk onderwerp. Bovendien is het nodig dat, om hierover te kunnen adviseren, er onderzoek naar dit maatschappelijke onderwerp wordt gedaan, aldus opposant.

16. De diensten in klasse 45 van het betwiste teken zijn volgens opposant diensten die met name zien op: professionele advisering met betrekking tot de ontwikkeling van wet- en regelgeving, juridische diensten, bijstand en/of belangenbehartiging en het geven van adviezen en informatie op juridisch gebied. De diensten in klasse 45 van de oudere merken omvatten ook: juridische diensten, advies met betrekking tot beveiligingsdiensten voor de bescherming van gebouwen en woningen. De diensten in klasse 45 van het betwiste teken komen dus qua aard overeen met de diensten in klasse 45 van de oudere merken. Ook het beoogde doel van de diensten is overeenstemmend. Bovendien zijn de diensten in klasse 45 van het betwiste teken complementair aan de dienst "advies met betrekking tot beveiligingsdiensten voor de bescherming van gebouwen en woningen". Ook voor beveiligingsdiensten voor bescherming van gebouwen en woningen moet namelijk naar de wet- en regelgeving worden gekeken om daarover advies te kunnen geven wat wel en niet is toegestaan. Beide zijn immers onontbeerlijk voor elkaar zodat deze in sterke mate soortgelijk zijn. Het overgrote deel van de door het betwiste teken aangeduide diensten is dus identiek of nagenoeg identiek aan die welke door de oudere merken worden aangeboden.

17. Het aandachtsniveau van het relevante publiek is volgens opposant gemiddeld. Daarnaast hebben de ingeroepen merken een groot intrinsiek onderscheidend vermogen. Het merk staat al bijna 8 jaar ingeschreven en wordt intensief gebruikt voor onder meer energiediensten. Door intensief gebruik heeft het merk aanvullend onderscheidend vermogen gekregen.

18. Opposant concludeert dat het in aanmerking komend publiek gelet op het voorgaande kan menen dat de soortgelijke diensten afkomstig zijn van dezelfde of van een economisch verbonden onderneming. Opposant verzoekt het Bureau daarom de oppositie in het geheel toe te wijzen met verwijzing van verweerder in de kosten van de oppositie.

¹ In klasse 11 zijn geen diensten, maar waren, opgenomen.

B. Reactie verweerder

19. Verweerder wijst erop dat de door opposant aangevoerde merkverwarring ongegrond is, aangezien de verschillen, zowel visueel, auditief, begripsmatig en qua waren en diensten voldoende groot zijn om verwarring bij de gemiddelde consument te vermijden.

20. De consument hecht meer belang aan het eerste deel van een teken en het eerste deel stemt niet overeen. De figuratieve elementen in de ingeroepen woord-/beeldmerken, waaronder het lettertype en de kleuren, zijn verder totaal verschillend. De merken stemmen visueel dus niet overeen.

21. Auditief valt meteen het verschil in de beginklank op (i versus v). Gezien de grote variatie die er bestaat aan woordtekens met de combinatie ista is het auditieve argument niet genoeg om van mogelijke verwarring te spreken.

22. Het woord vista is volgens verweerder ontleend aan het Italiaans en komt van het werkwoord 'vedere', wat 'zien' betekent. Het woord is wel degelijk gekend in België en wordt bijvoorbeeld gebruikt in uitdrukkingen als "een speler met vista", zijnde een voetballer die veel inzicht heeft in het spel, of "a prima vista", zijnde een muzikant die een stuk 'op het eerste gezicht' speelt of direct van de partituur. Hoewel het woord 'vista' voor verweerder hoegenaamd geen beschrijving is, is de associatie met begrippen als "vergezicht, vooruitzicht, overzicht" wel degelijk relevant voor een progressieve, vooruitstrevende politieke beweging. Ook begripsmatig is er dus een duidelijk verschil met het betekenisloze fantasiewoord 'ista' van opposant.

23. Verweerder wijst er verder op dat zelfs als woordtekens visueel en auditief volledig identiek zijn, de verschillen in waren en diensten zodanig verschillend kunnen zijn dat van merkverwarring geen sprake is. Ook geeft verweerder aan dat een snelle zoekopdracht op merknaam toont dat er alleen op Benelux-niveau al 10 andere VISTA merken gedeponeerd werden. De mogelijke verwarring is dus geenszins enkel toe te schrijven aan het woordelement van het betwiste teken. Gezien de overvloedige aanwezigheid van woordmerken met de lettercombinatie ista en zelfs met de lettercombinatie vista is het onderscheidend karakter van de oudere merken ook beperkt te noemen.

24. Wat betreft de vergelijking van de waren en diensten merkt verweerder op dat beide merken een duidelijk omljnde inhoud hebben. De oudere merken zijn actief in energie. Het betwiste teken is actief in politiek. Dat volgt ook uit de websites van partijen. Het is dus overduidelijk dat de activiteiten van opposant en verweerder compleet verschillende doelen hebben. Bij verweerder ligt de focus geheel op de verwerking van energie gerelateerde data en de verbruiksafhankelijke afrekening in gebouwen met een collectief energiesysteem. Bij opposant ligt de focus geheel op het bedrijven van politiek. Bij verweerder worden concrete producten verkocht, terwijl opposant zich richt op het verspreiden van overtuigingen en ideeën rond de inrichting van de maatschappij.

25. Deze grote verschillen zijn ook zeer duidelijk merkbaar in de omschrijving van de overlappende klassen. Samengeteld over de overlappende klassen, zien we bij de oudere merken een totaal van 25 vermeldingen van het woord "energie" tegenover geen enkele vermelding van het woord "politiek". Bij het betwiste teken zien we een totaal van liefst 35 vermeldingen van het woord "politiek" tegenover geen enkele vermelding van het woord "energie". Alle overige omschrijvingen zijn bijgevolg duidelijk verbonden aan respectievelijk de context "energie" voor de oudere merken en "politiek" voor het betwiste teken, ook al tracht opposant de soortgelijkheid aan te tonen door deze duidelijke respectievelijke contexten te negeren. Alle door opposant aangehaalde overeenkomstige termen in de klassen zijn dusdanig algemeen dat ze enkel echte inhoud kunnen krijgen door ze in hun bovenstaand omschreven respectievelijke context te plaatsen. De diensten van opposant en verweerder zijn dus in voldoende grote mate verschillend van elkaar en duidelijk gecontextualiseerd zodat ook complementariteit uitgesloten is.

26. Gezien de zeer specifieke aard van de diensten van zowel opposant als verweerder, acht verweerder de kans zeer klein, tot onbestaand dat bij een redelijk oplettende, geïnformeerde en omzichtige consument verwarring zou kunnen ontstaan omtrent de diensten of de indruk zou kunnen bestaan dat de overduidelijk politieke beweging Vista een onderdeel is van of op enigerlei andere wijze verbonden is met het energiebedrijf Ista.

27. Verweerder concludeert met het verzoek om de oppositie geheel af te wijzen en het betwiste teken als merk te registreren.

III. BESLISSING

A. Verwarringsgevaar

28. Overeenkomstig artikel 2.14 BVIE kan de houder van een ouder merk, binnen een termijn van twee maanden vanaf de publicatie van de aanvraag, schriftelijk oppositie instellen bij het Bureau tegen een merk dat in rangorde na het zijne komt, overeenkomstig de bepalingen in artikel 2.2ter BVIE.

29. Artikel 2.2ter, lid 1 BVIE bepaalt, voor zover hier van belang: *“Een merk wordt wanneer daartegen oppositie wordt ingesteld niet ingeschreven [...] indien: [...] b. het gelijk is aan of overeenstemt met een ouder merk en betrekking heeft op gelijke of overeenstemmende waren of diensten en daardoor bij het publiek gevaar voor verwarring bestaat, ook wanneer die verwarring het gevolg is van associatie met het oudere merk.”*²

30. Er is sprake van verwarringsgevaar in de zin van deze bepaling wanneer het publiek kan menen dat de door dat merk aangeduide waren of diensten en die waarop het aangevraagde merk betrekking heeft, van dezelfde onderneming of, in voorkomend geval, van economisch verbonden ondernemingen afkomstig zijn.³

31. Volgens vaste rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie (hierna: HvJEU) dient het bestaan van verwarringsgevaar globaal te worden beoordeeld, met inachtneming van alle relevante omstandigheden van het concrete geval, waaronder de mate van overeenstemming van de conflicterende tekens en van de betrokken waren of diensten, de mate van bekendheid van het oudere merk en de mate van – intrinsiek of door gebruik verkregen – onderscheidend vermogen van het oudere merk.⁴

Vergelijking van de waren en diensten

32. Bij de beoordeling van de overeenstemming van de betrokken waren en diensten moet rekening worden gehouden met alle relevante factoren die de verhouding tussen de waren en diensten kenmerken. Dat zijn onder meer hun aard, bestemming en gebruik, maar ook het concurrerend dan wel complementair karakter ervan.⁵

² Art. 2.2ter, lid 1, sub b BVIE vormt de implementatie van art. 5, lid 1, sub b Richtlijn (EU) 2015/2436 van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2015 betreffende de aanpassing van het merkenrecht der lidstaten. Een vergelijkbare bepaling is te vinden in art. 8, lid 1, sub b Verordening (EU) 2017/1001 van het Europees Parlement en de Raad van 14 juni 2017 inzake het Uniemerik.

³ HvJEU 11 juni 2020, C-115/19 P, ECLI:EU:C:2020:469, punt 54 (China Construction Bank).

⁴ HvJEU 4 maart 2020, C-328/18 P, ECLI:EU:C:2020:156, punt 57 en de daar genoemde rechtspraak (Equivalenza).

⁵ HvJEU 29 september 1998, C-39/97, ECLI:EU:C:1998:442, punt 23 (Canon).

33. Bij de vergelijking van de waren en diensten worden de waren en diensten in overweging genomen in de bewoordingen zoals opgenomen in het register. Met feitelijk of beoogd gebruik wordt geen rekening gehouden.⁶

34. Opposant heeft in zijn argumenten toegelicht dat de diensten van het betwiste teken in de klassen 35, 41, 42 en 45 overeenstemmen met diensten in de klassen 35, 38, 42 en 45 van de ingeroepen oudere merken (zie hiervoor onder punten 12-16). Het Bureau vat dit op als een beperking van de waren en diensten waarop de oppositie werd gebaseerd (zie hiervoor onder punt 5).

35. De te vergelijken diensten zijn gelet hierop de volgende:

Oppositie gebaseerd op:	Oppositie gericht tegen:
<p><u>Ingeroepen merken 1 en 2:</u></p> <p>Kl 35 Input, processing and administration of energy data, consumption and associated household costs, as well as the drawing up of statements and evaluations relating thereto; billing of operating and consumption costs; commercial business management; commercial administration; administration and office functions; data input for automation, control, regulation, monitoring, surveillance and security in the field of buildings and homes and data on energy, consumption and associated household costs; accounting; drawing up of statements or energy statistics.</p> <p><i>Kl 35 Invoer, verwerking en administratie van energiegegevens, verbruik en aanverwante kosten van huishoudens, alsmede het opstellen van overzichten en evaluaties daarvan; facturering van exploitatie- en verbruikskosten; commercieel bedrijfsbeheer; commerciële administratie; administratieve en kantoorfuncties; gegevensinvoer voor automatisering, controle, regeling, toezicht, bewaking en beveiliging op het gebied van gebouwen en woningen en gegevens over energie, verbruik en aanverwante kosten van huishoudens; boekhouding; opstellen van overzichten of energiestatistieken.</i></p> <p><u>Ingeroepen merk 3:</u></p> <p>Kl 35 Het registreren, verwerken en beheren van energiegegevens, verbruiksgegevens en bijkomende woningkosten alsmede het opstellen van hierop betrekking hebbende evaluaties, overzichten en facturen; Het opstellen van facturen voor bedrijfskosten en verbruik; Beheer</p>	<p>Kl 35 Reclame; beheer van commerciële zaken, ook voor derden; zakelijke administratie en advisering; administratieve diensten, ook voor derden; organiseren van publicitaire en promotionele activiteiten ten behoeve van politieke partijen; publiciteit en promotie, ook ten behoeve van verkiezingscampagnes; marktwerking, -onderzoek en -analyse; opiniepeilingen; economische advisering en bemiddeling in het kader van belangenbehartiging door politieke partijen; zakelijke diensten van een politieke partij bestaande uit de behartiging van de economische en politieke belangen van burgers; lobbying voor commerciële doeleinden, ook door politieke partijen, ter behartiging van financiële, economische en commerciële belangen, ook voor derden; reclamediens ten behoeve van politiek; samenstelling van politieke statistieken; werving van politieke medewerkers, vrijwilligers; organiseren van seminars, congressen en conferenties op zakelijk gebied en voor burgers.</p>

⁶ Gerecht EU 16 juni 2010, T-487/08, ECLI:EU:T:2010:237, punt 71 (Kremezin).

<p>van commerciële zaken; Zakelijke administratie; Administratieve en kantoorwerkzaamheden; Boekhouding; Het opstellen van statistieken inzake energie.</p> <p><u>Ingeroepen merk 4:</u></p> <p>KI 35 Het registreren, verwerken en beheren van energiegegevens, verbruiksgegevens en bijkomende woonkosten alsmede het opstellen van desbetreffende evaluaties en afrekeningen; Beheer van commerciële zaken; Administratieve en kantoorwerkzaamheden.</p>	
<p><u>Ingeroepen merken 1 en 2:</u></p> <p>KI 38 Telecommunication services; telecommunication, including transmission of data for the automation, control, regulation, monitoring, surveillance and security in the field of buildings and homes and data on energy, consumption and associated household costs; providing access to an Internet platform for displaying, input, processing, management and billing of energy data, consumer data and associated household costs; computer network services; data communication services; transmission of energy data, consumption data and associated household costs.</p> <p><i>KI 38 Telecommunicatiediensten; telecommunicatie, met inbegrip van de transmissie van gegevens voor de automatisering, controle, regeling, bewaking en beveiliging op het gebied van gebouwen en woningen en gegevens over energie, verbruik en bijbehorende kosten van huishoudens; het bieden van toegang tot een internetplatform voor de weergave, invoer, verwerking, het beheer en de facturering van energiegegevens, verbruiksgegevens en bijbehorende kosten van huishoudens; computernetwerkdiensten; datacommunicatiediensten; transmissie van energiegegevens, verbruiksgegevens en bijbehorende kosten van huishoudens.</i></p> <p><u>Ingeroepen merk 3:</u></p> <p>KI 38 Telecommunicatiediensten; Telecommunicatie, met name registratie en verzending van gegevens voor automatisering, besturing, regeling, controle, bewaking en</p>	

<p>beveiliging op het gebied van gebouwen en woningen alsmede van energie-, verbruiks- en servicekostengegevens; Datacommunicatiediensten; Overbrenging van energiegegevens, verbruiksgegevens en bijkomende woningkosten.</p> <p><u>Ingeroepen merk 4:</u> KI 38 Telecommunicatie, met name het overbrengen van gegevens op het gebied van energie, verbruik en bijkomende huishoudelijke kosten; Beschikbaarstelling van een internetplatform voor visualisering, registratie, verwerking, beheer en afrekening van energiegegevens, verbruiksgegevens en bijkomende kosten voor de huishouding.</p>	
	<p>KI 41 Organisatie van educatieve en instructieve bijeenkomsten, in het bijzonder op het gebied van de politiek; onderwijs, opleidingen en cursussen; sportieve en culturele activiteiten; organisatie van seminars, congressen en conferenties op zakelijk, cultureel, educatief en politiek gebied; organisatie van educatieve en instructieve bijeenkomsten, in het bijzonder op het gebied van de politiek, ook in de vorm debatten en gespreksavonden; trainingen met betrekking tot politieke vorming; organisatie van bijeenkomsten in het bijzonder op het gebied van de politiek; organisatie van tentoonstellingen voor culturele en educatieve doeleinden; uitgeven en distribueren van alle mogelijke drukwerken; uitgeven van de content van sites via sociale media kanalen.</p>
<p><u>Ingeroepen merken 1 en 2:</u> KI 42 Design and development of computer hardware and software; installation, servicing, repairing, and updating of software; advice on energy; energy auditing and certification [quality control] for heating installations and buildings; water analysis; hosting platforms on the Internet and cloud computing services.</p> <p><i>KI 42 Ontwerp en ontwikkeling van computerhardware en -software; installatie, onderhoud, reparatie en updaten van software; energieadvies; energieauditing en certificering [kwaliteitscontrole] voor verwarmingsinstallaties</i></p>	<p>KI 42 Wetenschappelijk, maatschappelijk en sociaal onderzoek; wetenschappelijk onderzoek op het gebied van politiek maatschappelijke onderwerpen; politieke, maatschappelijke, sociale dienstverlening; diensten van een vereniging of organisatie aan haar leden, betrekking hebben op de politiek; verdediging van algemene en beroepsbelangen op sociaal, juridisch, moreel en maatschappelijk gebied ten behoeve van de leden van een politieke organisatie.</p>

<p><i>en gebouwen; wateranalyse; hostingplatforms op internet en cloud computing-diensten.</i></p> <p><u>Ingeroepen merk 3:</u> KI 42 Ontwerp en ontwikkeling van hard- en software; Installatie, updating, onderhoud en reparatie van software; Advisering op het gebied van energie; Veiligheidsadviezen op het gebied van gebouwen en woningen; Het opstellen van vragenlijsten op het gebied van energie; Controle op het gebied van energie en certificering van verwarmingsinstallaties en gebouwen; Analyse van water; Beschikbaarstelling van een internetplatform voor visualisering, registratie, verwerking, beheer en afrekening van energiegegevens, verbruiksgegevens en bijkomende kosten voor de huishouding; Computernetwerkdiensten; Het ter beschikking stellen van Internetplatforms; Terbeschikkingstelling van diensten inzake cloudcomputing.</p> <p><u>Ingeroepen merk 4:</u> Ontwerpen en ontwikkelen van hardware en software op huishoudelijk, sanitair-, verwarmings- en energiegebied; Advisering op het gebied van energie; Opstellen van expertises en statistieken op het gebied van energie; Controle op het gebied van energie en certificering van verwarmingsinstallaties en gebouwen; Analyse van water; Installatie, onderhoud en updating van software voor instrumenten en apparaten voor de huis-, sanitair-, verwarmings- en energietechniek, te weten toestellen en apparaten voor het meten, regelen en controleren van energie, warmte, kou, water, gas, olie, stroom en bijkomende woonkosten alsmede voor het opnemen, weergeven en overbrengen van de desbetreffende gegevens.</p>	
<p><u>Ingeroepen merken 1 en 2:</u> KI 45 Legal Services, in particular in the field of energy; advice with respect to security services for the protection of buildings and homes.</p> <p><i>KI 45 Juridische diensten, met name op het gebied van energie; advies met betrekking tot</i></p>	<p>KI 45 Professionele advisering met betrekking tot de ontwikkeling van wet- en regelgeving; politieke communicatiediensten inzake politieke programma's; onderzoek op sociaal en maatschappelijk gebied inzake politieke problemen; expertise en advisering op sociaal en maatschappelijk gebied betreffende politieke en</p>

<p><i>beveiligingsdiensten voor de bescherming van gebouwen en woningen.</i></p> <p><u>Ingeroepen merk 3:</u></p> <p>KI 45 Juridische diensten, met name op het gebied van energie.</p>	<p>juridische vraagstukken; juridische diensten, bijstand en/of belangenbehartiging; juridische diensten, voor zover niet begrepen in andere klassen, betrekking hebbend op de politiek die door een vereniging of organisatie aan haar leden of anderen worden verleend; het geven van adviezen en informatie op juridisch gebied; diensten van een politieke partij bestaande uit de behartiging van de juridische belangen van burgers; lobbying, anders dan voor commerciële doeleinden, ook door verenigingen of organisaties ten behoeve van eigen leden, al dan niet met betrekking tot politiek; lobbying ten behoeve van de verdediging van algemene en beroepsbelangen van de leden van een politieke organisatie op sociaal, juridisch, moreel en maatschappelijk gebied; juridische voorlichting en advies met betrekking tot politiek maatschappelijke onderwerpen; lobbying voor politieke doeleinden – politiek lobbyen; advies inzake politieke campagnes; organisatie van politieke bijeenkomsten; politiek onderzoek en analyse; politieke informatiediensten; politieke consultancy; politieke communicatiediensten; politiek advies; lobbying, anders dan voor commerciële doeleinden, tevens ter behartiging van de economische en politieke belangen van derden en burgers, ook door politieke partijen; voorlichting en advisering inzake voornoemde diensten.</p>
<p><i>NB. De waren- en dienstenlijst van de inschrijvingen van ingeroepen merken 1 en 2 is in het Engels. De Nederlandse vertaling is uitsluitend ten behoeve van de leesbaarheid van deze beslissing toegevoegd.</i></p>	

Klasse 35

36. Naar het oordeel van het Bureau zijn de diensten "beheer van commerciële zaken, ook voor derden; zakelijke administratie en advisering; administratieve diensten, ook voor derden;" waarvoor het betwiste teken is aangevraagd in klasse 35 identiek dan wel in sterke mate overeenstemmend met de volgende diensten in klasse 35 van de ingeroepen merken: "commercieel bedrijfsbeheer; commerciële administratie; administratieve en kantoorfuncties" en "boekhouding" (ingeroepen merken 1 en 2), "Beheer van commerciële zaken; Zakelijke administratie; Administratieve en kantoorwerkzaamheden; Boekhouding" (ingeroepen merk 3) en "Beheer van commerciële zaken; Administratieve en kantoorwerkzaamheden" (ingeroepen merk 4). De aard en het doel van deze diensten is gelijk. Daarnaast zijn de diensten gericht op hetzelfde publiek.

37. Dat deze diensten van de ingeroepen merken en het betwiste teken in de praktijk in een verschillende context worden gebruikt, zoals verweerder aanvoert (zie hiervoor onder punt 24), kan in deze oppositieprocedure niet worden meegewogen. Bij de vergelijking van de waren en diensten dienen namelijk de bewoordingen zoals opgenomen in het register in overweging te worden genomen (zie hiervoor onder punt 33). Hierbij dient te worden uitgegaan van de exacte/letterlijke termen die zijn opgenomen in het register en mogen termen niet worden uitgelegd in het licht van andere (meer specifieke) termen die zijn aangevraagd, zoals door verweerder wordt betoogd (zie hiervoor onder punt 25).

38. De diensten "*Reclame*" en "*marktbewerking, - onderzoek en -analyse;*" waarvoor het betwiste teken is aangevraagd in klasse 35 zijn, anders dan opposant betoogt (zie hiervoor onder punt 13), naar het oordeel van het Bureau niet overeenstemmend met de diensten "*commercieel bedrijfsbeheer; commerciële administratie; administratieve en kantoorfuncties*", "*boekhouding*", "*Beheer van commerciële zaken; Zakelijke administratie; Administratieve en kantoorwerkzaamheden; Boekhouding*" in klasse 35 van de oudere merken. De aard en het doel van deze diensten is verschillend. Bovendien worden deze diensten doorgaans niet geleverd door dezelfde ondernemingen, zodat het publiek er niet eenzelfde herkomst aan zal toedichten.

39. De overige diensten in klasse 35 van het betwiste teken zijn naar het oordeel van het Bureau ook niet overeenstemmend met diensten van de ingeroepen merken. Opposant heeft ook niet toegelicht waarom deze overige diensten overeenstemmend zouden zijn.

Klasse 41

40. De diensten in klasse 41 van het betwiste teken, kort gezegd organisatie van bijeenkomsten en het uitgeven van content, zijn naar het oordeel van het Bureau niet overeenstemmend met de diensten "*Beheer van commerciële zaken*" in klasse 35 van de ingeroepen merken of de diensten in klasse 38 van de ingeroepen merken, kort gezegd telecommunicatie, zoals door opposant wordt betoogd (zie hiervoor onder punt 14). Van complementariteit, in die zin dat de diensten zodanig nauw verbonden zijn dat de ene dienst onontbeerlijk is of belangrijk is voor de andere, zodat het publiek zou kunnen denken dat een en dezelfde onderneming daarvoor verantwoordelijk is⁷, is naar het oordeel van het Bureau geen sprake.

Klasse 42

41. De diensten in klasse 42 van het betwiste teken, kort gezegd wetenschappelijk onderzoek en politieke, maatschappelijke, sociale dienstverlening, stemmen naar het oordeel van het Bureau niet overeen met de diensten in klasse 42 van de ingeroepen merken, kort gezegd ontwerpen en ontwikkelen van hardware en software en advisering op het gebied van energie. De aard, het doel en het publiek van de diensten is verschillend. Het betoog van opposant dat sprake zou zijn van complementariteit kan het Bureau niet bijtreden (zie hiervoor onder punt 15).

Klasse 45

42. De diensten "*Professionele advisering met betrekking tot de ontwikkeling van wet- en regelgeving; expertise en advisering op sociaal en maatschappelijk gebied betreffende politieke en juridische vraagstukken; juridische diensten, bijstand en/of belangenbehartiging; juridische diensten, voor zover niet begrepen in andere klassen, betrekking hebbend op de politiek die door een vereniging of organisatie aan haar leden of anderen worden verleend; het geven van adviezen en informatie op juridisch gebied; diensten*

⁷ Gerecht EU 2 februari 2022, T-694/20, ECLI:EU:T:2022:45, punt 30 en de daar genoemde rechtspraak (Labello).

van een politieke partij bestaande uit de behartiging van de juridische belangen van burgers" en "juridische voorlichting en advies met betrekking tot politiek maatschappelijke onderwerpen" in klasse 45 van het betwiste teken vallen onder de bredere noemer "juridische diensten" van ingeroepen merken 1, 2 en 3 en worden daarom identiek geacht.⁸ De toevoeging "met name op het gebied van energie" in klasse 45 van de ingeroepen merken houdt geen beperking in en neemt niet weg dat de juridische diensten ook andere (rechts)gebieden kunnen omvatten.

43. De overige diensten in klasse 45 van het betwiste teken, kort gezegd politieke diensten en lobbying, zijn naar het oordeel van het Bureau niet overeenstemmend met de diensten in klasse 45 van de ingeroepen merken 1, 2 en 3. Het betoog van opposant dat sprake zou zijn van complementariteit kan het Bureau niet bijtreden (zie hiervoor onder punt 16).

Conclusie

44. De betrokken diensten zijn deels identiek dan wel sterk overeenstemmend en deels niet overeenstemmend.

45. Voor zover de oppositie is gericht tegen de niet overeenstemmende diensten in de klassen 35, 41, 42 en 45 waarvoor het betwiste teken is aangevraagd (zie hiervoor onder de punten 38-41 en 43), kan de oppositie niet slagen, aangezien er geen sprake kan zijn van verwarringsgevaar indien er geen overeenstemming is tussen de diensten.

46. Voor de identieke dan wel sterk overeenstemmende diensten in de klassen 35 en 45 van het betwiste teken (zie hiervoor onder punten 36 en 42) gaat het Bureau hierna over tot een vergelijking van de tekens en een globale beoordeling van het verwarringsgevaar.

47. Om proceseconomische redenen zal het Bureau daarbij eerst overgaan tot een vergelijking van het ingeroepen merk 1 en het betwiste teken.

Vergelijking van de tekens

48. Om de mate van overeenstemming tussen de conflicterende tekens te beoordelen dient de mate van visuele, auditieve en begripsmatige overeenstemming ervan te worden bepaald. De vergelijking dient gebaseerd te zijn op de door deze tekens opgeroepen totaalindruk. Bij de beoordeling speelt de perceptie van de tekens door de gemiddelde consument een doorslaggevende rol. De gemiddelde consument neemt een teken gewoonlijk waar als een geheel en let niet op de verschillende details ervan.⁹

49. Hoewel de vergelijking gebaseerd moet zijn op de totaalindruk die de tekens in het geheugen van het relevante publiek achterlaten, moet ze toch worden gemaakt in het licht van de intrinsieke kwaliteiten van de conflicterende tekens.¹⁰ De totaalindruk die door een samengesteld teken wordt opgeroepen bij het relevante publiek, kan in bepaalde omstandigheden door een of meer van zijn bestanddelen worden gedomineerd. Bij de beoordeling of dit het geval is, moet met name rekening worden gehouden met de intrinsieke eigenschappen van elk van die bestanddelen door deze te vergelijken met de eigenschappen

⁸ Gerecht EU 2 februari 2022, T-694/20, ECLI:EU:T:2022:45, punt 31 en de daar genoemde rechtspraak (Labello).

⁹ HvJEU 4 maart 2020, C-328/18 P, ECLI:EU:C:2020:156, punt 58 en de daar genoemde rechtspraak (Equivalenza).

¹⁰ HvJEU 4 maart 2020, C-328/18 P, ECLI:EU:C:2020:156, punt 71 en de daar genoemde rechtspraak (Equivalenza).

van de andere bestanddelen. Bovendien kan eventueel worden gezien, hoe de verschillende bestanddelen in de configuratie van het samengestelde teken zich tot elkaar verhouden.¹¹

50. De beoordeling van de overeenstemming van de tekens dient, kortom, wat de visuele, auditieve of begripsmatige gelijkenis van de tekens betreft te berusten op de totaalindruk die door de tekens wordt opgeroepen, daarbij onder meer rekening houdend met hun onderscheidende en dominerende bestanddelen.

51. De te vergelijken tekens zijn de volgende (zie hiervoor onder punt 47):

Oppositie gebaseerd op:	Oppositie gericht tegen:
<p data-bbox="199 577 462 607">Ingeroepen merk 1:</p> 	

Visuele vergelijking

52. Ingeroepen merk 1 is een gecombineerde woord-/beeldmerk bestaande uit één woord van vier letters, ista, weergegeven in gestileerde witte letters.

53. Het betwiste teken is eveneens een gecombineerd woord-/beeldmerk en bestaat uit één woord van vijf letters, vista, weergegeven in gestileerde witte letters tegen een paars/roze achtergrond.

54. In het geval van gecombineerde woord-/beeldmerken hebben woordelementen vaak een grotere impact op de consument dan beeldelementen. Reden hiervoor is dat het publiek vaak naar merken verwijst door gebruik te maken van woordelementen in plaats van door een beschrijving te geven van beeldelementen.¹² Hoewel de figuratieve elementen in de tekens zeker zullen worden opgemerkt, zal de aandacht van de consument naar het oordeel van het Bureau in dit geval met name uitgaan naar de woordelementen ista en vista.

55. Het woordelement van het ingeroepen merk, ista, komt in dit geval volledig en in identieke volgorde terug in het betwiste teken. Alleen de eerste letter van het betwiste teken, te weten de letter v, is verschillend. Hoewel de consument meer belang zal hechten aan het eerste deel van het teken¹³ en de eerste letter in dit geval verschilt, neemt dit niet weg dat de totaalindruk van de woordelementen sterk overeenstemmend is nu de overige letters identiek zijn.

56. De figuratieve elementen in de tekens, waaronder stileringen en kleuren, zijn qua totaalindruk verschillend. Wel zijn de woordelementen in beide tekens in het wit weergegeven.

¹¹ Gerecht EU 23 oktober 2002, T-6/01, ECLI:EU:T:2002:261, punten 34 en 35 (Matratzen) en 13 december 2007, T-242/06, ECLI:EU:T:2007:391, punt 47 (El Charcutero Artesano).

¹² Gerecht EU 9 november 2016, T-290/15, ECLI:EU:T:2016:651, punt 36 en de daar genoemde rechtspraak (Smarter Travel).

¹³ Gerecht EU 17 maart 2004, T-183/02 en T-184/02, ECLI:EU:T:2004:79, punt 81 (Mundicor).

57. Gelet op al het voorgaande is het Bureau van oordeel dat de tekens visueel overeenstemmend zijn.

Auditieve vergelijking

58. Wat betreft de vergelijking op auditief vlak is van belang dat de auditieve weergave van een gecombineerd woord-/beeldmerk overeenkomt met die van de woordbestanddelen ervan, ongeacht de grafische kenmerken van deze bestanddelen, die veeleer aan de orde komen in het kader van het onderzoek naar het visuele aspect van het teken. Wat betreft de auditieve vergelijking komt het volgens het Bureau in dit geval aan op de vergelijking tussen ista en vista.

59. Ingeroepen merk 1 bestaat uit twee lettergrepen (i-sta). Het betwiste teken bestaat eveneens uit twee lettergrepen (vi-sta). De uitspraak komt in lengte en ritme overeen. De laatste lettergreep (sta) en eindklank van de eerste lettergreep (i) zijn identiek. De uitspraak van de eerste letter, waarop auditief de nadruk zal liggen, verschilt.

60. Gelet op het voorgaande is het Bureau van oordeel dat de tekens auditief overeenstemmen.

Begripsmatige vergelijking

61. Verweerder heeft aangevoerd dat vista begrippen als "vergezicht, vooruitzicht, overzicht" oproept (zie hiervoor onder punt 22). Het Bureau is er echter niet van overtuigd dat het Benelux publiek deze betekenissen aan het teken vista zal toekennen.

62. Naar het oordeel van het Bureau zal het relevante Benelux publiek beide tekens opvatten als fantasiewoorden. Een begripsmatige vergelijking is daarom niet aan de orde.

Conclusie

63. De tekens stemmen visueel en auditief overeen. Een begripsmatige vergelijking is niet aan de orde.

Globale beoordeling van het verwarringsgevaar

64. Voor de globale beoordeling moet worden uitgegaan van de gemiddeld geïnformeerde, omzichtige en oplettende gewone consument van de betrokken waren of diensten. Er dient evenwel rekening mee te worden gehouden, dat de gemiddelde consument slechts zelden de mogelijkheid heeft, verschillende merken rechtstreeks met elkaar te vergelijken, doch aanhaakt bij het onvolmaakte beeld dat bij hem is achtergebleven. Ook dient er rekening mee te worden gehouden dat het aandachtsniveau van de gemiddelde consument kan variëren naar gelang van de soort waren of diensten waarom het gaat.¹⁴ In dit geval zijn de betrokken diensten (kort gezegd beheer van commerciële zaken in klasse 35 en juridische diensten in klasse 45) deels gericht op het grote publiek dat een gemiddeld aandachtsniveau heeft en deels gericht op een professioneel publiek met een hoger dan gemiddeld aandachtsniveau. Indien het relevante publiek bestaat uit verschillende categorieën consumenten met verschillende aandachtsniveaus, dient het publiek met het laagste aandachtsniveau het uitgangspunt te zijn.¹⁵ Het Bureau gaat daarom uit van een gemiddeld aandachtsniveau van het betrokken publiek.

¹⁴ HvJEU 22 juni 1999, C-342/97, ECLI:EU:C:1999:323, punt 26 (Lloyd Schuhfabrik Meyer).

¹⁵ BenGH (tweede kamer) 18 april 2023, C-2021/19, punt 26 (ZM Zo mooi).

65. Het verwarringsgevaar is des te groter naarmate de onderscheidingskracht van het oudere merk sterker is. Merken die hetzij van huis uit, hetzij wegens hun bekendheid op de markt, een sterke onderscheidingskracht hebben, genieten dus een ruimere bescherming dan merken met een geringe onderscheidingskracht.¹⁶ Het Bureau gaat in dit geval uit van een normaal onderscheidend vermogen van ingeroepen merk 1 nu het geen kenmerken van de betrokken diensten beschrijft. Een vergroot onderscheidend vermogen door gebruik van het merk is wel gesteld (zie hiervoor onder punt 17), maar niet aangetoond.

66. De globale beoordeling van het verwarringsgevaar veronderstelt een zekere onderlinge samenhang tussen de in aanmerking te nemen factoren, met name tussen de overeenstemming van de conflicterende tekens en de waren of diensten waarop zij betrekking hebben. Zo kan een geringe mate van overeenstemming van de betrokken waren of diensten worden gecompenseerd door een hoge mate van overeenstemming tussen de tekens, en omgekeerd.¹⁷

67. In dit geval is er sprake van visuele en auditieve overeenstemming tussen de conflicterende tekens. De betrokken diensten in de klassen 35 en 45 zijn identiek dan wel sterk overeenstemmend. Op basis van deze en de hiervoor genoemde andere factoren en gelet op hun onderlinge samenhang, is het Bureau van oordeel dat er sprake is van verwarringsgevaar in die zin dat het publiek kan menen dat door het ingeroepen merk 1 aangeduide diensten en de identiek dan wel sterk overeenstemmend geachte diensten in de klassen 35 en 45 waarop het betwiste teken betrekking heeft, van dezelfde onderneming of, in voorkomend geval, van economisch verbonden ondernemingen afkomstig zijn.

Overige factoren

68. Verweerder heeft er verder nog op gewezen dat ista en vista veelvuldig onderdeel uitmaken van gedeponeerde merken en dat het onderscheidend vermogen van de oudere merken beperkt is te noemen (zie hiervoor onder punt 23). Zoals hiervoor reeds overwogen, heeft ingeroepen merk 1 naar het oordeel van het Bureau echter een normaal onderscheidend vermogen (zie hiervoor onder punt 65). Voor zover verweerder beoogt aan te voeren dat door de vele gedeponeerde merken die het onderdeel 'ista/vista' bevatten het verwarringsgevaar wordt verminderd, merkt het Bureau op dat weliswaar niet is uitgesloten dat in bepaalde gevallen de co-existentie van oudere merken op de markt het gevaar voor verwarring van twee conflicterende tekens vermindert, maar dat hiermee slechts rekening kan worden gehouden indien is aangetoond dat deze co-existentie erop berust dat bij het relevante publiek geen sprake is van gevaar voor verwarring van deze oudere ista/vista merken en het in deze procedure ingeroepen merk 1, en onder voorbehoud dat de betrokken merken identiek zijn.¹⁸ In casu werd dit bewijs niet geleverd.

B. Conclusie

69. Voor de identiek dan wel sterk overeenstemmend geachte diensten in de klassen 35 en 45 van het betwiste teken, komt het Bureau tot het oordeel dat er sprake is van gevaar voor verwarring met ingeroepen merk 1. Voor wat betreft deze diensten wordt de oppositie toegewezen.

70. De overige diensten in de klassen 35, 41, 42 en 45 van het betwiste teken zijn naar het oordeel van het Bureau niet overeenstemmend met diensten van de ingeroepen oudere merken. Voor deze diensten is er geen sprake van verwarringsgevaar en dient de oppositie te worden afgewezen.

¹⁶ HvJEU 29 september 1998, C-39/97, ECLI:EU:C:1998:442, punt 18 (Canon).

¹⁷ HvJEU 4 maart 2020, C-328/18 P, ECLI:EU:C:2020:156, punt 59 en de daar genoemde rechtspraak (Equivalenza).

¹⁸ Vgl. Gerecht EU 7 november 2007, T-57/06, ECLI:EU:T:2007:333 (Top iX) en Gerecht EU 20 januari 2010, T-460/07, ECLI:EU:T:2010:18, punt 68 (LIFE BLOG).

71. Aan een vergelijking tussen het betwiste teken en de overige ingeroepen merken komt het Bureau niet meer toe, omdat dit niet tot een ruimere toewijzing van de oppositie kan leiden.

IV. BESLUIT

72. De oppositie met nummer 2016887 wordt gedeeltelijk toegewezen.

73. De Benelux aanvraag met nummer 1431039 wordt niet ingeschreven voor de volgende diensten:

- klasse 35: *"beheer van commerciële zaken, ook voor derden; zakelijke administratie en advisering; administratieve diensten, ook voor derden;"*;
- klasse 45: *"Professionele advisering met betrekking tot de ontwikkeling van wet- en regelgeving;"*, *"expertise en advisering op sociaal en maatschappelijk gebied betreffende politieke en juridische vraagstukken; juridische diensten, bijstand en/of belangenbehartiging; juridische diensten, voor zover niet begrepen in andere klassen, betrekking hebbend op de politiek die door een vereniging of organisatie aan haar leden of anderen worden verleend; het geven van adviezen en informatie op juridisch gebied; diensten van een politieke partij bestaande uit de behartiging van de juridische belangen van burgers"*, *"juridische voorlichting en advies met betrekking tot politiek maatschappelijke onderwerpen"*.

74. De Benelux aanvraag met nummer 1431039 wordt wel ingeschreven voor de volgende diensten waarvan werd geoordeeld dat ze niet overeenstemmend zijn:

- klasse 35: *"Reclame; organiseren van publicitaire en promotionele activiteiten ten behoeve van politieke partijen; publiciteit en promotie, ook ten behoeve van verkiezingscampagnes; marktwerking, - onderzoek en -analyse; opiniepeilingen; economische advisering en bemiddeling in het kader van belangenbehartiging door politieke partijen; zakelijke diensten van een politieke partij bestaande uit de behartiging van de economische en politieke belangen van burgers; lobbying voor commerciële doeleinden, ook door politieke partijen, ter behartiging van financiële, economische en commerciële belangen, ook voor derden; reclamediens ten behoeve van politiek; samenstelling van politieke statistieken; werving van politieke medewerkers, vrijwilligers; organiseren van seminars, congressen en conferenties op zakelijk gebied en voor burgers."*
- klasse 41: (alle diensten)
- klasse 42: (alle diensten)
- klasse 45: *"Politieke communicatiediensten inzake politieke programma's; onderzoek op sociaal en maatschappelijk gebied inzake politieke problemen; lobbying, anders dan voor commerciële doeleinden, ook door verenigingen of organisaties ten behoeve van eigen leden, al dan niet met betrekking tot politiek; lobbying ten behoeve van de verdediging van algemene en beroepsbelangen van de leden van een politieke organisatie op sociaal, juridisch, moreel en maatschappelijk gebied; lobbying voor politieke doeleinden - politiek lobbyen; advies inzake politieke campagnes; organisatie van politieke bijeenkomsten; politiek onderzoek en analyse; politieke informatiediensten; politieke consultancy; politieke communicatiediensten; politiek advies; lobbying, anders dan voor commerciële doeleinden, tevens ter behartiging van de economische en politieke belangen van derden en burgers, ook door politieke partijen; voorlichting en advisering inzake voornoemde diensten."*

75. Geen van de partijen wordt in de kosten verwezen op grond van artikel 2.16, lid 5 BVIE juncto regel 1.28, lid 3 UR, aangezien de oppositie gedeeltelijk toegewezen wordt.

Den Haag, 18 januari 2024

Marjolein Bronneman
(*rapporteur*)

Pieter Veeze

Eline Schiebroek

Administratieve behandelaar:
Guy Abrams